

443. Nieuwe ideeën (43)

1. Het was snikheet (stikheet) en stikdruk (jaarboek 2010). Het lagedrukgebied kwam steeds dichterbij, dichterbij ons. De laatste doodssnik (een afscheidssnik) geven is sterven. Wie halfsnik is, is niet goed wijs. Kibboetsniks zijn bewoners van een kibboets. Het was ziedendheet (kokendheet) en Piet was witheet. Als het tropisch is, is het snoeiheet (smoorheet). Een sjocheet is een joodse rituele slachter. Een nomotheet is een wetgever. Het kan ook loei-, puf- of pikheet zijn. Een factsheet is een blad met kerngegevens, bijvoorbeeld ten behoeve van de pers. Het was bloedjeheet, brandend heet. Op '*stik*' vonden we: distikstofstetoxide, hartstikke, ikke, ikke, de rest kan stikken, mastik (mastiëk), rembourstikster (!), stikbeduud, stikgezellig en stikgrappig (beide Jaarboek 2010), stikkenzak, stiksteek, stikstofmonoxide (formule: NO), stikvol, swastika (!), vaststikken en testikel. 'Opgeien' is een term uit de zeilvaart, 'opgijnen' niet.

2. '*druk*' levert onder andere: lagedrukgebied, hogedrukspuit, bijbedrukkerij, DNA-vingerafdruk, een haaie drukkerd (een zware straf), drukprocedé, kouwe drukte, fotoafdruk, groteletterdruk, kneitedruk (Jaarboek 2008, ook kneite-eng), offsetdrukker, paasdrukke, pelure- en perrotinedruk, retedruk, smoutdrukkerij, snelpersdrukker (heb je die?), stereotypedruk, systolische en diastolische (bloed)druk (asystolie kun je beter maar niet hebben), textieldrukkerij, vacuümdrukmeter, vier-, vijf-, zes- en veelkleurendruk en xeroxafdruk. Hij had groot geld maar ook veel kleingeld (pasmunt) bij zich. Dat grote geld kun je trouwens kleinkrijgen of kleinmaken. Deze regering staat voor een no-nonsensebeleid, de dikbuik voor een no-nonsense vetbestrijding. De oud-financieeldirecteur betastte haar blouseje (VD ook: blousetje, beide: bloesje).

3. Zulks is niet te vergoelijken. De Zwaanridder is de ridder uit de sage van de Rijnzwaan, Lohengrin. De bijeenkomst is te hunnent (GB). 'Hittepetit' en 'hotemetoot' zijn qua woordvorming verwant. De prinsesmarij kan je oppakken. Met Oranjeklanten worden met name de prinsgezinden in de achttiende eeuw bedoeld. Uit het Spaans komen de woorden 'fiësta', 'paella' en 'siërra'. De kooi-eend kwam om de hoek kijken. De flowerpower is een beweging van jongeren in de jaren 60 van de twintigste eeuw. Mijn jongste dochter is een bijdehante tante, maar mijn oudste is het bijdehandst. Ben je al lang lang? Dat weet je toch allang? De priester gaat biecht horen. Allemaal 'bellen': belle époque, bel-etage en bellettrie. Met Basisengels kom je vrij ver. Een glas beaujolais kun je het best in de Beaujolais zelf drinken. Bij Basel begint Zwitserland.

4. De Bankcommissie is werkzaam in België. Bij de uitdrukking 'hij is ziende blind' is er sprake van een oxymoron. Pakoeli is geelharthout. Wablief, hardhout? De flessenpost werd de oceaan op gestuurd. Ik zal het contract opsturen. Wordt bij het begin van een opera de 'operabel' geluid? In een opera seria (grote opera, grand opéra) wordt alleen gezongen. Opera selecta zijn uitgelezen werken. Echt helemaal uitgelezen? Opera quae supersunt zijn alle nog bewaarde werken van een schrijver. Opera omnia zijn gezamenlijke werken. De opera-intendant bereidde de opera-evergreen (Jaarboek 2008) voor. De opera buffa (opéra bouffe, opéra comique) is een luchtige opera met satirische elementen, waarin de zang de dialoog afwisselt. Ik zal eens een boekje opendoen, maar eerst even buiten voor de openslaande deuren een fles opentrekken. Opensourcesoftware uit open source (beide Jaarboek 2007) is meestal freeware.

5. Geef dat drankorgel maar een paitje. Die jongen is op-en-duit (op een duit, op-en-top) zijn vader. De ophicleïde is een koperen blaasinstrument. Ik kon er niet op komen, dat de zon in het westen ondergaat. Een opkontje is een stimulant. De wereldlijke opperherder vertegenwoordigt de hemelse Opperherder. Een ziekte kun je oplopen, de trap op lopen. Trouwens, die zieke is alweer aan het oplopen. De oranjarahemden speelden een oefenmatch in de Oranjegezinde stad Breda. Daar heb je ook oranjerieën (VD ook: orangerieën). Het opzoomeeren is naar Opzoomeer genoemd; dat geldt ook voor de Opzoomeerzegel. Let ook eens op de voltooid deelwoorden 'opgezomeerd' en 'geopzomeerd'.

6. 'Het Delfts orakel' is een epitheton voor Hugo de Groot. Je kunt er donder op zeggen dat hij de krant gaat opzeggen. Hij werd op staande voet (illico, stante pede) ontslagen. De aardappelen zullen

opstaan en nieuw profeten zullen opstaan. Ik vind je er mooi op staan. Komt dat wegens vroeg opstaan? De paraplu, het haar, een pijp, je middelvinger, zijn licht, een havanna en de straatlantaarn kun je opsteken. Heb je veel van de bijles opgestoken? Dat is een opzichzelfstaand feit. Op zich is hij een doodgoeie jongen. Ertegenop zien is nog niet ertegenop kunnen? Je bedoelt toch niet de Mont Ventoux, is het wel? De ornithose (ornithosis) wordt bij papegaaien en parkieten de papegaaienziekte genoemd. De ordegeestelijke erfde van een oom oreïd (kunstgoud). Op de oren-en-pootjesdag is er veel water en zeep nodig. Ha, een heerlijk orexigeen aperitiefje!

7. Het voorstel werd met handopsteken aanvaard. De pest heeft opnieuw de kop opgestoken. De orfische mysteriën verwijzen naar Orpheus. Een beetje organisatie heeft een organigram met organisme aanduidingen. De TEE is de Trans-Europa-expres. De orpheusgrasmus is een zangvogel uit de familie van zangvogels van de Oude Wereld en overigens een bedreigde diersoort (op de rode lijst). Ze droeg een orleansen jak. Een orleanist is een aanhanger van het vorstenhuis van Orléans in Frankrijk (tijdens de restauratie). NB De vogel van Maarten 't Hart is de ortolaan. '1984' is een orwelliaanse roman. Ot en Sien droegen ouderwetse ot-en-sienkleding. Een ostracisme is een schervengericht. Osteoblasten en -clasten zijn elkaars antipoden. De match tussen ossi's en aussies bleef onbeslist. Ossobuco is een Italiaans gerecht. Die laatste priester was het orthodoxt. Dit toetsenbord is ouderenproof (Jaarboek 2008).

8. De begrippen 'oude damesschoenen' en 'oudedamesschoenen' kunnen hetzelfde aanduiden. Neef Otto rijdt op een ottomotor. De oudambachtelijke demonstratie werd in het Oudantwerps aangekondigd. De ouden-van-dagetaal wordt zelden geüpgraded. In de oubliëtte kregen ze geen oublies of oblieën (oblies). Een eufonium is een koperen blaasinstrument met vier ventielen en wijdere menatuur dan de bariton. Je zult er wel als een berg tegen opzien. De Oriënt-Express reed van Calais naar Istanboel (VD, ook vaak: Istanbul). Ottelenojeheine, dat is waar ook: otiatrice is oorheelkunde. Blackmail is afpersing, een black box zit in een vliegtuig en de bestuurder had een black-out. Het bilzekruid wilde niet groeien. Deze blindeman met bluejeans aan kan goed blind vliegen. De Boeing 747, de C-130 en de F-16 waren alle in de lucht. De bon vivant, een bohemien, was altijd goed voor bon mots (kwinkslagen).

9. Wil grond braak liggen (braakliggend zijn), dan moet je deze eerst braak leggen. Het bruto-inkomen van de bric-à-bracwinkelier was vrijwel nihil. Hij zal dus dra brodeloos worden. Eén inwoner maakt voor het bnp (bruto nationaal product) nauwelijks iets uit. Die bullebak van een bullenbijter was aan het rotzooien met een bullenpees. En wacht dan tien secondjes (secondetjes). De close finish bleek zelfs een fotofinish te zijn. Die cliënte behoorde tot zijn clientèle. Het CVS is het chronischevermoeidheidssyndroom. De cire perdue (verlorenwasmethode) is een methode voor het vervaardigen van bronzen beelden. Die christusachtige christus is een Christusbeeld. De ceremoniën (ook: ceremonies, ceremonieën) hadden een plechtig karakter. Voeg aan uw dicteelijstje maar toe: Caesar, Celsius en cao-eis. Balkenende woont in Capelle aan den IJssel. Is er verschil tussen een calicotje en een tricotje? Wie was Monsieur Calicot?

10. Gaat bedrijf X een café-chantantketen exploiteren of een keten van café-restaurants? Het is allemaal hetzelfde: decaf, decafé (Jaarboek 2008), decafeïne en decafeïné. De zege was dik en dik verdiend. De Kosovaarse was een echte kosmopoliet(e). Is 'cosmetisch' afgeleid van 'kosmos' (heelal)? De cosmos is een geslacht van eenjarige zaaiplanten uit de familie der composieten. Als na-aperij van de corso's wilden zij ook een corsootje. Het konvooi ging naar Korinthe. Hij hield de conference in het Concertgebouworkest. Er was consensus over het concert.

Rein Leentfaar m.m.v. Hans Bliet